

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM
GOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA 39 . IZREDNI SEJI DRŽAVNEGA ZBORA
(Ljubljana, 17. julij 2008)

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA FRANCE CUKJATI: Poslanke, spoštovani poslanci! Nadaljujemo s sejo državnega zbora. In sicer, prehajamo na 2. točko dnevnega reda - to je na seznanitev s poročilom o predsedovanju Slovenije svetu Evropske unije od 1. januarja do 30. junija 2008 s sklepi Evropskega sveta z dne, 19. in 20. junija 2008. Poročilo je v obravnavo zboru predložila vlada. Besedo dajem predsedniku vlade za dopolnilno predstavitev poročila. Gospod predsednik, izvolite, imate besedo.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala lepa za besedo. Spoštovani gospod predsednik, spoštovane poslanke in poslanci! Projekt predsedovanja Evropski uniji je dobil zeleno luč v tej dvorani, z vašo odločitvijo, ki je bila sprejeta novembra leta 2004. Danes, tri leta in pol kasneje, bo z obravnavo poročila v tej isti dvorani, ta projekt dobil tudi svoj epilog. Umestno obdobje je za Slovenijo predstavljalo enega največjih vsebinskih pa tudi organizacijskih izzivov od osamosvojitve naprej. V tem času smo predsedovali Svetu Evropske unije in Evropskemu svetu in to samo po sebi glede na funkcioniranje Evropske unije, največ nalog nalaga vladi tiste države, ki predseduje. Vendar pa je ta projekt tako zahteven, da je šlo pravzaprav za nacionalni projekt in tukaj je bilo potrebno angažiranje, pa tudi sinergija, različnih nacionalnih dejavnikov. Tudi ta državni zbor je imel v tem projektu zelo pomembno vlogo.

O neki povsem dokončni oceni v tem trenutku težko sodimo objektivno, predvsem zaradi tega, ker je Evropska unija v tem času naredila neke korake, ki bodo šele dali rezultate. In ker so bili doseženi preboji pri nekaterih dosjelih, ki so čakali vrsto let in ki bodo v smislu neke širše razpoznavnosti tudi šele v širši evropski javnosti postali znani tekom prihodnjih let. Vendar pa že v tem času, se pravi nekaj tednov po koncu tega projekta, kot nek pomemben prvi indikator ali pa kot nek pomemben latmus, zasluži ocene tistih, ki že vrsto let spremljajo in ocenjujejo ta rotirajoča predsedstva in ocene teh institucij so, lahko bi rekli izjemno pozitivne. Podatki, ki so zbrani v poročilu, ki ga imamo danes pred seboj, govorijo sami zase.

Nanašajo se tako na vsebinski vidik, kot tudi na finančne, kadrovske, logistične in nenazadnje tudi na promocijske dimenzije samega predsedovanja. Neposredno je bilo v projekt vključenih približno 3000 sodelujočih in v 6-ih mesecih, ko je Slovenija imela v rokah to odgovornost je ta skupina izpeljala več kot 8000 različnih dogodkov v Sloveniji, v Evropi in po svetu. Ob tem je Slovenija razpolagala z bistveno manjšim kadrovskim potencialom in tudi z bistveno manjšimi finančnimi sredstvi kot večina predsedstev pred nami, s tem, da se nismo soočali z nič manj zahtevnimi vprašanji. Tudi vse rutinske naloge, ki so jih izpeljali drugi z večjimi resursi in večjimi finančnimi sredstvi, smo mi prav tako izpeljali.

Slovenija je dokazala, da je tudi manjša in predvsem nova oziroma mlajša država članica, sposobna voditi evropsko sedemindvajseterico. In to je dobro izhodišče za naše nadaljnje korake na mednarodnem prizorišču. Poleg tega pa je ta naša izkušnja tudi dobra popotnica za vse ostale države,

ki pridejo za nami na vrsto pri vodenju Evropske unije in so šle v Evropsko unijo skupaj z nami leta 2004 oziroma dve, tri leta kasneje.

Cilj, ki smo si ga zastavili v samem začetku je pravzaprav izhajal iz teh predpostavk, ki sem jih zdaj omenil. Naš cilj ni bil, da iz predsedovanja naredimo eno veliko predstavo, o kateri se bo 6 mesecev veliko govorilo, potem pa bodo na to vsi pozabili. Naš cilj je bil, da to nalogo izvedemo odgovorno, s pravimi poudarki, z nepristranskim pristopom in profesionalno. Naša naloga je bila tudi seveda, da izpeljemo del 18-mesečnega programa predsedovanja, ki je bil sprejet v triu skupaj z Nemčijo in Portugalsko in običajno na koncu, ker smo bili na koncu tega 18-mesečnega programa, ostane še marsikaj iz prejšnjih dveh predsedstev in tudi pri nas se je zgodilo tako.

Glede na stanje, kakršno je bilo v Evropski uniji pred začetkom našega predsedovanja in glede na ta program tria, smo si začrtali pet strateških poudarkov: spremljanje procesa ratifikacije Lizbonske pogodbe, zagon drugega cikla Lizbonske strategije, napredek pri reševanju energetske podnebni vprašanj, okrepitev evropske perspektive Zahodnega Balkana in spodbujanje medkulturnega dialoga. Program, ki sem ga v tem državnem zboru predstavil 20. decembra lani in ki ste ga podprle vse poslanske skupine, je bil sicer ambiciozno, vendar realno zastavljen in danes ob koncu lahko to potrdimo.

Tudi drugi nam priznavajo, da smo v okviru teh prioritetenih dosjejev dosegli vse tisto, kar je bilo v danih okoliščinah možno doseči. Glede prve prioritete, se pravi, ratifikacije oziroma spremljanja ratifikacije Lizbonske pogodbe, smo dosegli zastavljen cilj, ki je bil na nek način tudi kvantificiran. Ob začetku predsedovanja smo dejali in potem tudi vzpodbujali tudi ostale države članice v tej smeri, da bi bilo zelo dobro, da v prvi polovici leta ratificirata pogodbo dve tretjini držav članic. Končna številka, ko smo predali predsedovanje Franciji je bila 19, se pravi preko dve tretjine. In čeprav se je vmes zgodil tudi negativen referendumski rezultat na Irskem, to procesa ni zaustavilo, po tem referendumu na Irskem je še pet držav članic ratificiralo Lizbonsko reformno pogodbo in danes jih je samo nekaj še, poleg Irske, ki tega postopka niso opravili.

Pravzaprav je v tej prvi prioriteti, se pravi spremljanju ratifikacije Lizbonske pogodbe ležal tudi eden od večjih nepričakovanih izzivov, o tem nekoliko kasneje, kajti Slovenija je vodila Evropsko unijo in tudi drugo zasedanje Evropskega sveta v času našega predsedovanja, ravno v času, ko se je bilo treba soočiti s posledicami negativnega referenduma na Irskem in skoordinirati tudi korake naprej v neki situaciji, ki je bila zelo nepredvidljiva. Kar se tiče Slovenije smo z ratifikacijo pohiteli oziroma smo ratificirali pogodbo kot druga država članica. Ob tem, da smo spoštovali vse postopke. To je bil tudi razumljiv korak glede na naš položaj, v katerem smo bili. Težko bi vzpodbujali druge, naj pohitijo, če sami tega prej ne bi naredili.

V zvezi s situacijo, ki je nastala po negativnem referendumu na Irskem je bilo veliko razprav, tudi veliko različnih ocen, vendar je treba najprej poudariti, da je Slovenija spoštovala načelo in princip, da vsaka država članica sama odloča o načinu ratifikacije, da je vsaka država pri tem suverena, da tisti, ki dajo takšen postopek v roke volivcev ali katerikoli drugi instituciji, ker ponekod so vključeni tudi regionalni parlamenti in tako naprej seveda pričakujejo, da se nihče ne bo preveč vmešaval v te postopke. In Slovenija je to načelo spoštovala.

S tega vidika je seveda kakorkoli nesmotrno razpravljati o tem, ali bi se lahko evropske institucije, pa tudi Slovenija, ki je vodila Evropski svet oziroma tudi Svet EU, vključevala v to razpravo in prispevala k takšnemu ali drugačnemu rezultatu na Irskem. Ne samo, da bi bilo to neprimerno glede na postopek, kakršen je, ampak bi bilo to tudi pravno sporno glede na pravno prakso na Irskem, kjer so tisti, ki so vodili kampanjo proti ratifikaciji grozili vnaprej, da bodo izpodbijali na ustavnem sodišču vsako

sodelovanje katerekoli evropske inštitucije ali kateregakoli neirskega državljana v korist pozitivne kampanje, češ, da je to vmešavanje v notranje zadeve Irske.

Ker formalno je šlo na Irskem za spremembo ustave, o čemer se je na tem referendumu odločalo, ker Irska bi ratificirala pogodbo za spremembo lastne ustave. Zaradi tega je bil ključni izziv seveda potem na koordiniranju oziroma na usklajevanju reakcij na to situacijo, ki je nastala po tem rezultatu na irskem referendumu in seveda na pripravi izhodišč oziroma na zastavi korakov ravnanj vnaprej. Primerjalno gledano je bil to verjetno največji izziv našega predsedovanja, ni bilo predvidenih nobenih postopkov, kako naprej. Bila so interno različna mnenja, tudi različne reakcije pripravljene in veliko naporov je bilo vloženi v to, da je bil odziv praktično vseh držav članic umirjen, da je bil usklajen in da smo takšen odziv oziroma takšno reakcijo pravilno skoordinali oziroma uskladili.

Na Evropskem svetu sredi junija, že po tem referendumu, je to postala ključna tema, vsaj za javnost. Kljub temu pa slovensko predsedstvo ni spreminjalo dnevnega reda. Obdelali smo tudi vse ostale izzive, še posebej se je Evropska unija soočila z naraščanjem cen hrane, nafte, surovin, z dražitvijo življenja v Evropski uniji in z ukrepi, ki so bili priporočeni različnim evropskim institucijam v zvezi s tem. Prav tako je Evropski svet kljub temu, da je bila pozornost obrnjena drugam, sprejel poseben dokument, vezan na evropsko perspektivo držav zahodnega Balkana, kar je bila ena od naših prioritet in na nek način naredili seštevek ali pa oceno naših dosežkov.

Glede same Lizbonske pogodbe je Evropski svet sprejel usmeritve, ki se sedaj praktično izvajajo. Gre v bistvu za tri smernice. Prvič, rešitve iz te situacije ne gredo mimo oziroma ne bodo šle mimo usklajene reformne pogodbe. Vse države so to pogodbo podpisale, graditi je treba od tu naprej, ni nobene variante, da bi se iskala še tretja verzija po ustavni pogodbi, po reformni pogodbi še kaj drugega, torej ta temelj ostaja, išče se rešitev za to, da bodo vse države članice vključno z Irsko lahko v nekem časovnem terminu postopek ratifikacije dokončale.

To, da se postopki nadaljujejo ne samo, da je bilo sklenjeno, to je že v času takoj po tem, ko so bili znani rezultati referenduma na Irskem dokazala Velika Britanija, ki je pogodbo ratificirala. To je bil zelo pomemben korak, ki je bistveno olajšal tudi iskanje rešitev na samem evropskem svetu in potem so sledile še tri druge države. V času oziroma v jeseni oktobra, ko bo naslednji Evropski svet pod francoskim predsedovanjem, bo narejen naslednji korak, do takrat pa se pričakuje, da pravzaprav ne bo nobene države razen Irske, morda deloma Češke, zaradi tega, ker je del postopka na Ustavnem sodišču, ki parlamentarnega postopka ratifikacije ne bi izpeljala in to bo druga situacija.

Tudi Irska bo soočena s to situacijo in se bo v skladu s tem morala tudi odločiti. Evropska unija se ne sooča prvič s to situacijo, podobne situacije so bile pri ratifikaciji pogodbe iz Maastrichta in tudi zadnje pogodbe iz Nice, ker je ravno Irska najprej pogodbo zavrnila, potem pa jo po delni modifikaciji, ki je veljala samo za Irsko, sprejela. Torej, kakorkoli je ta zastoj v samem potrjevanju lizbonske reformne pogodbe na nek način neprijeten, je tudi neproduktiven, ker odvrača pozornost od ostalih stvari, ki so odprte. To ni ustavilo Evropske unije, ni ustavilo niti procesa ratifikacije in tudi ne bo zaustavilo končne rešitve.

Naša druga prioriteta v času predsedovanja je bila Lizbonska strategija. Tej je bil skoraj v celoti posvečen marčevski Evropski svet, o tem sem vam že poročal. Na tem Evropskem svetu smo zagnali nov triletni cikel Lizbonske strategije oziroma prenovljene Lizbonske strategije, v tem drugem ciklu bo poudarek na sami implementaciji reform. V ospredje so prišli ukrepi, ki krepijo evropsko inovativnost, ustvarjalnost, podjetnost. Uvedena je bila peta svoboščina, to je prost pretok znanja. Ta predstavlja temelj evropskega raziskovalnega prostora. Tukaj je še ogromno neizkoriščenih potencialov, ki bodo toliko prej izkoriščeni, kolikor prej bo ta peta svoboščina zaživela.

Maja je bil izpostavljen tudi tako imenovani ljubljanski proces, ki bo odpravil še zadnje ovire za kroženje znanja in talentov v Evropski uniji. Pomemben mejnik na tej poti je tudi potrditev pravne podlage za vzpostavitev Evropskega instituta za inovacije in tehnologije ter določitev sedeža, kar je bilo doseženo po precej naporni koordinaciji in usklajevanju v času slovenskega predsedovanja. Ob tem smo spoštovali princip, da so lokacije novih agencij oziroma novih evropskih institucij v novih državah članicah. V zvezi s tem principom je bilo precej vprašanj za ta institut, so kandidirale predvsem stare države članice in slovensko predsedstvo je porabilo precej energije, da je bil ta princip potem zapisan tudi v zaključke junijskega Evropskega sveta. To pomeni, da tudi Sloveniji pri prihodnjih kandidaturah, ena je že v teku, to je kandidatura za nadzorni organ agencije, vesoljske agencije Galileo na nek način omogoči realnost dostopa do teh možnosti. S tem, ko smo soglasno potrdili ta princip, se je namreč število kandidatur iz 14 za sedež te nadzorne agencije za Galileo, zmanjšalo na dve članici, na Slovenijo in na Češko, kar bistveno povečuje možnosti, da Slovenija pridobi ta sedež, kar bi bilo izjemno pomembno.

Evropski svet je junija zaključke, ki smo jih v zvezi z drugim ciklom Lizbonske strategije sprejeli marca, dodal nekatere poudarke, ki dodatno krepijo znanstveno raziskovalno osnovo in sodelovanje na tleh Evropske unije. Tudi ko gre za že omenjeno vesoljsko agencijo oziroma za sedež nadzornega organa Galileo, je v času slovenskega predsedovanja prišlo do vsebinskega premika naprej. Prej je celoten projekt stal zaradi tega, ker ni bila sprejeta implementacijska uredba, tako imenovani trialog, se pravi trialog med svetom, Evropskim parlamentom in komisijo je bil dolgo časa v slepi ulici.

V času našega predsedovanja smo zadevo pognali naprej in ob svečanem podpisu pred nekaj dnevi je tudi predsednik Evropskega parlamenta izrekel posebno priznanje Sloveniji za to, da se je projekt premaknil. Ta dogovor bo pomembno vplival tudi na pravzaprav kvaliteto življenja vsakega posameznika v Evropi, odpiral vrata h kakovostnim evropskim satelitsko navigacijskim storitvam. Ta satelitska podpora bo omogočila ne samo razvoj nekaterih industrijskih oziroma visoko tehnoloških dejavnosti v smislu raziskav, razvoja, bo seveda omogočal tudi mnoge konkretne rešitve, ki se bodo uporabljale povsod - od prometa naprej. V bistvu gre za nekaj, kar posega v področje razvoja, ki ga opredeljujemo s terminom "nova industrijska revolucija".

Zelo odmevna je bila tudi potrditev programa Eurostars. Na prvi razpis je prispelo preko 200 prijav, od tega, kar je še posebej razveseljujoče tudi 13 slovenskih. Največ pohval je bilo slovensko predsedstvo deležno pri tistih dveh komponentah Lizbonske strategije, ki sta pridobili na pomenu s prenovo leta 2005. To je pri skrbi za ljudi in skrbi za okolje. Mi smo izhajali pri teh zaključkih iz predpostavke, da gospodarska rast sama po sebi ne prinaša tistih koristi, ki si jih vsi želimo, če je seveda ne uravnotežimo, če ne uravnotežimo z ustreznimi koraki na področju sociale in okolja. Ob tem seveda da Lizbonska strategija še naprej ostaja trdno zasidrana na načelu, da je gospodarska rast nujna podlaga za vse ostale korake.

Na področju socialnih zadev smo v času slovenskega predsedovanja dosegli dolgo časa čakani, usklajevani, odlagani dogovor o direktivah o delovnem času in o začasnih delavcih. Ti dve direktivi, ti dve odločitvi sta bistveno izboljšali socialni položaj delavcev v številnih državah članicah Evropske unije, kjer so bile prej njihove pravice vezane na dolžino delovnega časa ali pa na začasno delo, slabše varovane, kot pa so zdaj.

Sprejeli smo tudi zavezano k postopnemu izvajanju skupnih načel prošnje varnosti in k okrepljenemu vlaganju v ljudi. Oboje je ključnega pomena tako za konkurenčnost v dobi globalizacije, kot tudi za učinkovitost boja proti neenakosti in revščini. V prvi polovici letošnjega leta je bila pripravljena dobra podlaga za sprejetje energetske podnebnega svežnja do konca tega leta. Marca smo na Evropskem svetu dosegli dogovor o ključnih načelih in po časovnici, potem pa smo na številnih delovnih skupinah v veliki meri poenotili stališča v zvezi s samimi predlogi. Cilj je bil tukaj jasen, in sicer ob sodelovanju z

Evropskim parlamentom, sprejmemo konkretne rešitve še v času tega mandata Evropskega parlamenta in Evropske komisije, nato pa na tej podlagi skušamo kot Evropska unija doseči ali pa oblikovati globalni dogovor, ki ga je potrebno doseči pred konferenco v Kopenhagenu, decembra naslednje leto in na nek način določiti učinkovito politiko boja proti klimatskim spremembah za postkjotsko obdobje.

Z Evropskim parlamentom smo zaradi te časovnice že v času našega predsedovanja izvedli več neformalnih srečanj, podnebna energetska vprašanja smo uvrstili visoko, ali pa lahko bi rekli na prvo mesto dnevnih redov tudi na vseh vrhovih s tretjimi državami Japonsko, Latinsko Ameriko in Karibi, Združenimi državami in Rusko federacijo. Ta tema je nekaj, kjer tudi drugi globalni dejavniki priznavajo Evropski uniji vodstvo. Veliko se pričakuje od Evropske unije v prihodnosti, se pravi na vseh teh srečanjih, tudi tam, kjer tega niso naredili neposredno, so posredno med vrsticami dali vedeti, da brez tega, da Evropska unija gre naprej, da vodi, da uveljavlja principe, ki jih bo vzpostavila zase tudi navzven, v globalnem okviru, da brez tega ni možno biti optimist glede dogovora za postkjotsko obdobje.

Zelo veseli smo tudi dogovora z Evropskim parlamentom in uskladitve, ki omogoča korak naprej, glede vključevanja letalskega prometa v shemo trgovanja z emisijami. To je eden ključnih ukrepov za celovito zmanjšanje emisij. Na področju varstva okolja smo poleg tega potrdili še vrsto drugih zakonodajnih aktov, direktivo o odpadkih na primer, ki uvaja bolj učinkovito ravnanje z odpadki, direktivo o okoljskih standardih kakovosti na področju vodne politike, ki zagotavlja varnejše ravnanje z zdravju škodljivimi snovmi, direktivo o kazensko pravnem varstvu okolja, ki jih opredeljuje hujša kazniva dejanja zoper okolje z uničujočimi posledicami za človekovo zdravje in okolje. Uspel nam je tudi zelo pomemben in težak korak k zanesljiv trajnostni in konkurenčni oskrbi z energijo, mislim na dogovor o tretjem zakonodajnem svežnju za liberalizacijo notranjega trga za elektriko in plin.

Na začetku našega predsedovanja so mnogi dejali, da bo to nek preizkusni kamen sposobnosti slovenskega predsedstva, ko gre za usklajevanja različnih interesov med velikim oziroma zelo vplivnimi državami članicami. Pa če bomo tukaj premaknili, potem bo to dokaz, da lahko tudi majhna članica Evropske unije vpliva na strateške dejavnike in to je bilo Sloveniji potem, ko smo ta dogovor dosegli, tudi priznано. V nadaljevanju je potrebno ta zakonodajni sveženj uskladiti še z Evropskim parlamentom. Tukaj so bile zahteve nekoliko večje, vendar pa sedaj postopek teče in tako ali drugače bo v realnem času končan. V kolikor pa ne bi bil začet, pa tega upanja pravzaprav ne bi bilo, še posebej glede na to, da država, ki predseduje za nami, pa tudi, vsaj še naslednja država, tega nikakor ni imela ali pa ne bi imela med svojimi prioritetami, ker je bila vključena v eno od strani z različnimi stališči.

V okviru tretje prioritete, je junijski Evropski svet tudi formalno potrdil, da smo v prvi polovici letošnjega leta okrepili evropsko perspektivo držav Zahodnega Balkana. V tem času se je okrepilo tudi sodelovanje z državami južnega in vzhodnega sosedstva Evropske unije. V zvezi s tem naj povem, da se je pravzaprav ta naša prioriteta glasila, evropska širitvena in sosedska politika in je bila širša od Zahodnega Balkana, za razliko od tega, kar se je večkrat dalo pri nas prebrati. S tega vidika tudi bolj zahtevna. Koraki so bili narejeni praktično naprej, tako na Zahodnem Balkanu kot v Sredozemlju oziroma v južni soseščini kot tudi na vzhodu, s potrditvijo projektov vzhodnega partnerstva.

Vendar je bil od teh treh polj te prioritete Zahodni Balkan zagotovo najzahtevnejši. Na nek način je v ta čas padlo tudi več izzivov, ki jih nismo načrtovali. Za nekatere smo upali, da bodo šli mimo že prej oziroma, da bodo rešeni že prej. To se ni zgodilo. Enostranska razglasitev neodvisnosti Kosova se je zgodila ravno v času našega predsedovanja. Situacija v zvezi s tem je bila v celotni regiji napeta. V času našega predsedovanja se je zaostri tudi razprava o tako imenovani policijski reformi v Bosni in Hercegovini. Ta reforma je bila pogoj za podpis pridružitvenega sporazuma. Obe zadevi sta bili uspešno rešeni. Dodatni izziv je bila nestabilna situacija v Srbiji.

V času slovenskega predsedovanja je bilo dvoje predčasnih oziroma izrednih volitev v tej državi. Kljub temu, se pravi kljub razglasitvi neodvisnosti Kosova, kljub nestabilni situaciji v Srbiji, kljub dvoje predčasnim volitvam pa smo na koncu uspeli doseči podpis pridružitvenega in stabilizacijskega sporazuma tudi s Srbijo, kar je dosežek, ki ob začetku leta ni imel skoraj nikakršnih možnosti na evropskih stavnica. Vsi so trdili, da je to nekaj, kar ni možno planirati niti do konca letošnjega leta, kaj šele do konca slovenskega predsedovanja.

Z uravnoteženo, pametno politiko je Slovenija vplivala tudi na ravnanje drugih evropskih institucij in na tej podlagi na nek način okrepila tudi zaupanje v sami regiji, okrepila tudi upanje v sami regiji za to, da je evropska perspektiva realna in vplivala zagotovo tudi na zmago proevropskih sil na parlamentarnih volitvah v Srbiji. Te sile so uspeli sestaviti tudi proevropsko vlado. Na začetku letošnjega leta, prav tako za to ni bilo na evropskih stavnica praktično nobenih stav v tej smeri.

Vendar pa ti politični preboji ali dosežki v tej regiji niso edino, kar se je zgodilo. Ko gre za interese posameznikov, ljudi, državljanek in državljanov držav zahodnega Balkana, so morda še bolj pomembni konkretni koraki. Tako smo uspeli kljub mnogim pomislekom ponekod odpreti dialog o odpravi vizumov. Ta bo državljanom držav regij bistveno olajšal potovanje v Evropsko unijo. Vzpostavili smo investicijski okvir za Zahodni Balkan, ki bo omogočil bolj učinkovito financiranje razvojnih projektov v sami regiji. V posebni deklaraciji k sklepom junijskega Evropskega sveta smo izpostavili tudi prizadevanja, ki bodo okrepila medosebne stike v regiji in njeno povezanost z Evropsko unijo; od prometnega sporazuma preko energetskega sodelovanja do štipendij za študente in raziskovalce.

Znotraj teh perspektiv je bilo zagotovo najbolj občutljivo obdobje in največji izziv čas razglasitve kosovske neodvisnosti. Uspeli smo zagotoviti enotnost Evropske unije pri konkretnih odzivih na to dejanje. Znotraj tega je bila še posebej pomembna napotitev misije EULEX in tudi imenovanje posebnega predstavnika. Ne glede oziroma kljub črnim napovedim se situacija še naprej stabilizira.

Petkova donatorska konferenca za Kosovo je na tej osnovi dosežene in tudi pričakovane stabilizacije za prihodnja tri leta zbrala 1,2 milijardi evrov prispevkov sredstev, s katerimi bo mednarodna skupnost pomagala vzpostaviti pogoje za normalno življenje in razvoj. Ta konferenca bi bila pravzaprav brezpredmetna, v kolikor ne bi zagotovili stabilnih razmer tako, da tisti, ki sredstva prispevajo verjamejo, da bodo sploh produktivno uporabljena.

Kot že rečeno, smo veliko pozornosti namenili tudi južni in vzhodni sosesčini Evropske unije. V okviru evropske sosedске politike smo začeli izvajati črnorsko sinergijsko pobudo. Dosedanje okvire sodelovanja v Sredozemlju oziroma Barcelonski proces smo nadgradili z Unijo za Sredozemlje. V veliki meri je končna podoba te unije tudi plod naših dodatkov, predlogov ali tesanja osnovne zamisli Unije za Sredozemlje. Dosegli smo, da je ta povezava zdaj takšna, da vključuje vse države Evropske unije, da ne izpušča nikogar, da zagotavlja tudi nadgradnjo tega, kar je bilo narejeno, da ne ruši tega, da ni neke slabe volje v smislu tekmovalnosti med enakima oziroma dvema različnima procesoma za isto okolje. In dosegli smo tudi pomemben premik ali koncentracijo na konkretnih projektih.

V nedeljo smo v Parizu tudi formalno zagnali ta proces Unije za Sredozemlje. Med šestimi konkretnimi projekti, ki so omenjeni oziroma ki so naštetih že v samem začetku tega procesa, je tudi en slovenski projekt, to je Evro-sredozemska univerza. Pravzaprav je edini povsem nov projekt, nastal v času, ko se je iniciativa razvijala. Izpostavljen je bil praktično v vseh razpravah in to s strani evropskih in tudi drugih sogovornikov, tudi arabskih, kot pravzaprav največja dodana vrednost te nadgradnje Barcelonskega procesa. In sam projekt, se pravi sama Evro-sredozemska univerza ima v tem času že več kot 50 podpisanih pogodb za konkretno sodelovanje z različnimi znanstveno-raziskovalnimi institucijami v državah Sredozemlja in tudi tistih državah Evropske unije, ki niso sredozemske.

Junija smo lansirali tudi tako imenovani projekt vzhodnega partnerstva, ki tudi v vzhodni sosesčini Evropske unije namenja posebno dodatno pozornost in na nek način vzpostavlja neko prehodno obdobje, v katerem se bo tudi odločilo, ali ima vsaj večina držav tega vzhodnega partnerstva, teh 6 sosed Evropske unije, na vzhodu perspektivo polnopravnega članstva, ali se bo iskalo kakšne druge variante.

V okviru razprav, ki smo jih vodili ob uresničevanju te prioritete, je prišlo do polnega izraza s spoznanjem, da je bil uspeh prvih 50 let Evropske unije v veliki meri odvisen od medkulturne sinergije znotraj Evropske unije med državami članicami na kontinentalni ravni. Da pa je nadaljevanje tega uspeha rast in razvoj Evropske unije v naslednjih petdesetih letih v veliki meri odvisen od tega, kako bo uspešen medkulturni dialog na globalni ravni, še posebej medkulturni dialog v sosesčini. Tudi že omenjeni projekt Evro-sredozemske univerze, kot eden od konkretnih projektov znotraj Unije za Sredozemlje, je konkreten izraz te težnje in tega medkulturnega dialoga v neposredni sosesčini EU.

Ta dilema, ali ta izziv, ali bo Evropska unija sposobna oblikovati v sosesčini, pa tudi širše s tem, ko postaja močan globalni dejavnik neko ozračje sodelovanja, neko prenašanje težišča od spopada civilizacij, na sodelovanje civilizacij od tega bo v veliki meri, seveda, odvisno, ali bo lahko Unija v prihodnjih 50 letih izkoristila vse te prednosti, ki jih je vzpostavila od svoje ustanovitve in ali bo lahko te močne potenciale razvijala v nekem ozračju sodelovanja, ozračju, ki bo širilo prostor svobode in demokracije in nasploh napredka v globalnem smislu.

Seveda pa je pri vseh predsedovanjih, in tudi pri našem je bilo enako, tako, da vnaprej načrtuješ določene prioritete, se pripravljáš na rutinske postopke, ki jih je v Evropi zelo veliko. Osem tisoč različnih dogodkov, že samo po sebi veliko pove, če to delimo s šestimi meseci, koliko tega je treba rutinsko izpeljati v času predsedovanja. Ampak vedno je tako, da se vnaprej načrtovanim prioritetam dodajo tudi novi izzivi. Teh je bilo v zadnjih šestih mesecih pravzaprav nadpovprečno veliko. Ne bom govoril o vseh, samo o tistih, kjer smo dosegli morda nepričakovane preboje.

Eden od teh je dogovor o začetku pogajanj o novem strateškem sporazumu med EU in Rusko federacijo. Leto in pol je bila ta tema odprta, pravzaprav dve leti. Prejšnja predsedstva so se lotevala te teme, vendar je vsak nekje na pol poti obupal. Slovenija je v to vložila dodatne napore in teh je bilo zelo veliko. Potrebno je bilo pač uskladiti pogajalski okvir med 27 državami članicami, ki imajo različne zgodovinske izkušnje, pa tudi različne praktične, vsakodneвне, tekoče izkušnje z Rusko federacijo. Vsak je imel svoje ideje, kaj je bilo potrebno izpogajati in kaj je bilo potrebno dati v ta sporazum.

To, da smo na koncu dosegli soglasje, je rezultat velikih naporov in zelo obsežne koordinacije in komunikacije, je pa to zelo pomemben korak. Velik del tega kar sem prej govoril, se pravi ozračje od katerega je odvisna prihodnost kvalitete življenja evropskih generacij in generacij živečih v Evropski uniji v prihodnjih 50. letih, odvisno tudi od tega, kako se bodo gradili odnosi z Rusko federacijo. Zaradi tega, ker smo na vrh v Hanti Mansijsk med Evropsko unijo in Rusko federacijo prišli z usklajenim pogajalskim okvirom, smo seveda lahko tudi tam nastopali bistveno drugače kot pa prejšnjih pet, šest predsedstev Evropske unije, dosegli korake naprej in v veliki meri tudi nasploh izboljšali ozračje v odnosih med Unijo in Rusko federacijo.

Ko gre za področje pravosodja in notranjih zadev, ki predstavljata skoraj 30% agende vsakega predsedstva, je bilo sprejetih vrsto ukrepov za večjo varnost Evropejcev. Za nas je znotraj tega področja verjetno najpomembnejši zaključek schengenske širitve in seveda dogovor o prehodu na informacijski sistem druge generacije do jeseni leta 2009. V oba je bilo vključenega zelo veliko slovenskega dela. Pravzaprav je Slovenija že pred začetkom predsedovanja, sploh skoordimirala postopke, ki so omogočili, da je bilo schengensko območje dejansko razširjeno 1. januarja letos oziroma za letalski promet marca letos. Brez angažiranja Slovenije, bi v Italijo, Avstrijo ali na Madžarsko

še vedno hodili skozi mejne prehode, kajti tehnične podlage bi onemogočile širitev. Preoblikovanje Evropola v Agencijo Evropske unije, prav tako sodi med dosežek slovenskega predsedovanja. Enako napredek pri implementaciji protiteroristične strategije in tudi okvirni sklep o krepitvi pravic državljanov pri izvrševanju sodb v odsotnosti.

Če nadaljujem na kratko s poročilom za tisti del, ki ni bil načrtovan, je pa predstavljal vseeno pomemben del našega dela in ukvarjanja v času vodenja Evropske unije, je potrebno začeti z negotovostjo, ki je prevevala, recimo decembrski Evropski svet pred začetkom našega predsedovanja glede razpleta situacije na Zahodnem Balkanu. Prav tako je ob začetku našega predsedovanja prihajalo na evropskem parketu vrsto poročil o krizah na finančnih trgih, tistih, ki so bile že občutne in tiste, ki so se obetale.

Ob začetku našega predsedovanja ni bilo še nobenega predloga glede energetske-podnebnega paketa. Beležili smo začetek cikla rasti cen hrane in nafte in vse to, še leto prej, še posebej pa v času, ko smo skupaj z Nemčijo in Portugalsko načrtovali program za 18-mesečno obdobje, ni bilo niti v obrisih zaznavno. Ni bilo nikogar, ki bi lahko leta 2006 napovedal, da bodo tudi to izzivi slovenskega predsedovanja. Z nekaterimi od teh smo se pač morali soočiti pravzaprav v samem teku. Kljub temu smo tukaj predvsem z dobro komunikacijo z Evropsko komisijo, tudi z Evropskim parlamentom, ukrepali pravočasno. Sprejeti so bili nekateri ukrepi, ki sicer javno niso odmevali, nekateri tudi niso bili znani, ki so prispevali k temu, da je Evropska unija v veliki meri pravočasno odgovorila na te izzive krize na svetovnih finančnih trgih, tudi zmanjšala posledice teh kriz v sami Evropi. Na marčevskem vrhu so bili opredeljeni ukrepi za stabilizacijo in večjo transparentnost finančnih trgov.

Nato je sledilo aprila podpis memoranduma o soglasju o sodelovanju med finančnimi nadzornimi organi, centralnimi bankami in finančnimi ministri Evropske unije, na junijskem vrhu pa smo potrdili praktično cel sveženj kratkoročnih, srednjeročnih pa tudi dolgoročnih ukrepov za odpravo vzrokov in tudi blaženje posledic povišanih cen hrane in nafte. Evropski svet je v obeh primerih poslal tudi državljanom Evropske unije jasno sporočilo, da se Evropska unija zaveda teh izzivov, in da ima na voljo tudi učinkovito orodje, s katerim lahko ponekod vpliva na to, da se vzroki odpravijo, ponekod pa, kjer teh vzvodov nima, predvsem pri cenah nafte in energentov, je teh vzvodov relativno malo, ima pa Evropska unija vzvode, da blaži vsakodnevne težave, državljanom izboljša kvaliteto njihovega življenja tudi v takšnih razmerah.

Ob koncu morda še nekaj statistike. Vsa ta vsebina, ki sem jo na kratko omenil, je zahtevala pravzaprav 24-urno koordinacijo vseh šest mesecev. Za to, da je Slovenija izvedla in vodila 8 tisoč različnih dogodkov v času slovenskega predsedovanja, je bilo potrebno prej ogromno priprav. S tega vidika ne govorimo o šestih mesecih, govorimo o času, ki se je začel novembra leta 2004, ko je ta državni zbor sprejel sklep, da bo Slovenija sprejela to ponudbo in kot prva nova država članica vodila Evropsko unijo. In ki se končuje sedaj, ko delamo bilance. Za te večje dogodke, kamor sodijo štirje že omenjeni vrhovi, Evropska unija - druge celine, potem dve zasedanji Evropskega sveta, pa tudi 33 formalnih in 16 neformalnih zasedanj na ministrski ravni, se je bilo na nek način možno logistično pripravljati vnaprej, in to je Slovenija naredila. Vendar pa je bilo vmes tudi na stotine dogodkov, sestankov, koordinacij, na katere se ni bilo možno pripravljati naprej in tukaj je bilo treba vedno uporabiti rezerve.

V tem času je bilo tudi zelo intenzivno sodelovanje z Evropskim parlamentom. Sam sem v šestih mesecih pred plenumom Evropskega parlamenta nastopil šestkrat. Ministri, ki so vodili različne sestave Sveta Evropske unije, so na plenarnih zasedanjih nastopili štirinajstkrat. Državni sekretar Lenarčič, ki je bil stalni predstavnik v Evropskem parlamentu, je sodeloval na tridesetih razpravah, samo sam odgovoril na 53 poslanskih vprašanj, skupaj z ministri smo dogovorili na nekaj 100 takšnih vprašanj.

V tem času nismo zanemarjali dialoga s socialnimi partnerji. Marca smo vodili tudi Evropski socialni vrh, se pravi dialog z evropskimi združenji delojemalcev in delodajalcev. Vse to je, če sedaj govorimo z logističnega vidika, predstavljajlo precej velik zalogaj, ki pa ga je Slovenija zmogla. In to kljub temu, da smo imeli v primerjavi z drugimi na voljo izredno omejen finančne vire. Vlada Republike Slovenije je za ta projekt v celoti, se pravi od leta 2005 do leta 2008 skupaj s pripravami namenila 62,3 milijone evrov. Končno finančno poročilo bo sicer možno pripraviti ob zaključnem računu. Vendar pa so vsi ključni stroški že zbrani. Te ocene kažejo, da predsedovanje ni preseglo začrtanih finančnih okvirjev. Slovenija bo tako verjetno prva država članica, ki med predsedovanjem ni prekoračila načrtovanih sredstev. Doslej so še vse to storile. In hkrati bo tudi prva, ki je za ta projekt porabila manj kot 70 milijonov evrov.

Doslej so vse države članice EU, ki so predsedovale porabile več sredstev kot jih je načrtovala in porabila Slovenija. Pravzaprav vse več kot 80 milijonov, mi smo precej pod to številko. Za primerjavo, pred nami je Portugalska porabila več kot 100 milijonov evrov, Francija, ki sedaj predseduje je samo za tekoče stroške brez priprav namenila 190 milijonov evrov, se pravi več kot trikrat več kot Slovenija. To nižjo porabo sredstev lahko v veliki meri utemeljimo oziroma je posledica pravočasnega načrtovanja, tudi nekega racionalnega pristopa k odlični organizaciji, predvsem pa odločitvi, da se skuša nekatere dogodke, ki največ stanejo, skoncentrirati na enem mestu in da se zaradi tega tudi skrči vsa logistična podpora, ki bi jo drugače potrebovali, če bi ravnali drugače.

Racionalni pristop je v veliki meri opravičilo tudi sodelovanje 23 slovenskih podjetij, ki so prispevala različne storitve ali vrednost okoli pol milijona evrov. Racionalni pristop je omogočilo tudi odločitev, da se pri predsedovanju naslonimo na kadrovske vire, ki so in da za tiste potrebe, ki jih ni mogoče drugače pokriti, zaposlimo večino ljudi za določen čas, kar je bistveno cenejše. In tudi kadrovski strošek, če ga primerjamo z drugimi državami, ki so že vodile Evropsko unijo je v Sloveniji bistveno, bistveno manjši. Neka primerjava kaže, da imamo država, ki zdaj predseduje, ki je sicer večja in ima tudi večje resurse, ima pa tudi večje izkušnje na voljo, do štirikrat več ljudi za opravljanje istih nalog, kot smo jih mi

To, da smo se že na začetku odločili, da bo predsedovanje Evropski uniji v režiji Slovenije usmerjeno na vsebino, ne pa na neke velike dogodke, ki se pozabijo v nekaj dneh, se je izkazalo za pravilno. Ocene, ki so bile dane od strani nevtralnih opazovalcev, govorijo o tem, da se je Slovenija utrdila v mednarodni položaj za izvedbo tega projekta. Iz lastnih izkušenj lahko rečem, da smo si pridobili veliko simpatij in zaveznikov pri mnogih državah, kjer smo usklajevali različne težke dosjeje ali pa rešitve, kjer smo nastopali nevtralnno, da je na nek način tudi evropski tisk, ki je običajno zelo neizprosen do predsedstev, slovensko predsedovanje v veliki večini ali pa praktično v celoti ocenil pozitivno in da so tudi tisti, ki so na začetku izražali neko skepso do naših prioritet na koncu priznali, da so bile prioritete izvedene v celoti in da tudi za ta zaplet, ki je nastal pri ratifikaciji Lizbonske reformne pogodbe na Irskem Slovenija v nobenem primeru ni nič kriva.

Predsedovanje smo izkoristili kot priložnost, ne samo kot neko dolžnost in obveznost, ki čaka vsako državo članico. Vse dodane vrednosti, ki jih je Slovenija dobila s tem predsedovanjem v številkah ni možno izmeriti. Dejstvo je, da se bo iz teh izkušenj, iz tega znanja, ki se je nabralo v tisočih, ki so tukaj sodelovali in so zaposleni v slovenski državni upravi, v diplomaciji, vseh, ki so tukaj sodelovali, da se bo iz tega znanja dalo graditi tudi v prihodnje, da Slovenija pozna Evropsko unijo zdaj v detajle, da ne pozna samo evropskih institucij. Pozna tudi to, kako dihajo posamične države članice, pozna njihove probleme, pozna njihove prednosti, pozna njihove dobre prakse, veliko tega je možno prenašati v naš razvojni izziv v prihodnje. To je zelo veliko kapital.

Na nek način je tudi samo to vodenje vseh teh dogodkov pri številnih mojih sodelavcih v državni upravi, ki so prej sodelovali kot eni med mnogimi na teh sestankih, vzpostavilo tudi neka nova znanja, neko novo samozavest, drugače lahko nastopajo zdaj, odkrili so nove priložnosti, ki jih, glede na to, da smo

bili v položaju, ko smo se morali obnašati zelo nevtrarno, niso mogli izkoristiti lahko izkoristijo zdaj po koncu predsedovanja in vse to so stvari, ki jih bo možno zmeriti in stehtati šele v prihodnje.

Naj ob koncu izkoristim oziroma dovolite mi, da izkoristim še to zadnjo minuto tudi za zahvalo državnemu zboru. Bilo je nekaj zelo pomembnih dogodkov, ki jih je organiziral državni zbor v času slovenskega predsedovanja. Ti dogodki so bili zelo opazni. Tako tisti, ki so bili organizirani tukaj kot tisti, ki so bili organizirani v Bruslju. V Evropskem parlamentu si je ta državni zbor pridobil ne samo veliko simpatij, ampak tudi nek ugled nekoga, ki mu je možno zaupati organizacijo - ne samo nekega zahtevnega dogodka v logističnem smislu, ampak tudi vsebinsko zahtevnega. Pravzaprav smo ob teh pohvalah, ki smo jih slišali ob predstavitvi rezultata slovenskega predsedovanja v Evropskem parlamentu slišali tudi veliko pohval na vaš račun glede na to, da niste bili takrat prisotni, jih zdaj prenašam vam. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA SAŠO PEČE: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda - obravnava predloga deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah evropske unije v obdobju julij 2008 december 2009. Predlog deklaracije je v obravnavo zboru predložila vlada. Besedo dajem predsedniku vlade. Izvolite, prosim.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala za besedo, spoštovani gospod podpredsednik. Ko sem nekje decembra lani v državnem zboru predstavljal program predsedovanja, sem izpostavil dva ključna izziva, ki sta pred Evropsko unijo. Prvi je dokončno pridobiti nov institucionalni temelj, drugi pa postati bolj konkurenčna družba navzven in kot predpogoj za uspešnost navznoter. Ob koncu našega predsedovanja, ob tem, ko oblikujemo usmeritve za naprej in te usmeritve pišemo v to deklaracijo, pravzaprav ostajata oba izziva nespremenjena. Drugačna pa je v tem vloga Slovenije, ki se je ponovno znašla samo v vlogi ene izmed držav članic, nič več kot predsedujoča, s tem tudi manj obremenjena z iskanjem evropskega kompromisa med nacionalnimi stališči in je lahko bolj osredotočena na svoj nacionalni interes znotraj evropskih okvirjev.

Vendar je ločnica med nacionalnim in evropskim interesom in dobi globalnih izzivov vse manj izrazita. Odgovori na podnebne, demografske, gospodarske in druge spremembe so za nas toliko bolj koristni kot so enotni in odločni na evropski ravni. In zato je pomembno, da tudi v naslednjem letu in pol podpremo strateške cilje Evropske unije, ki so opredeljeni v 18-mesečnem programu Sveta Evropske unije za prihodnje leto in pol. Čim bolj bomo prispevali k njihovi uresnitvi, tem bolje bomo uresnili tudi ključne interese Slovenije. Pomen proaktivnega delovanja v Evropski uniji razumemo po predsedovanju bolje kot kadarkoli prej. Znotraj programa Sveta Evropske unije smo identificirali tri prednostne cilje, ki jih imajo prihodnja tri predsedstva oziroma tekoče in prihodnji dve predsedstvi in pri katerih se želimo še posebej udeleževati. Najprej pri razvoju Evropske unije, v institucionalnem širitvenem in operativnem smislu, potem pri kakovosti življenja in varnosti v Evropski uniji in kot tretje pri vlogi Evropske unije v globalnem svetu. Na teh treh stebrih temelji tudi deklaracija o usmeritvah, ki jih predlagamo za nadaljnje 18-mesečno delovanje Slovenije v institucijah Evropske unije.

Nekaj glede prvega stebra, se pravi razvoja Unije. Razvoj Unije je temelj za učinkovitost, in tudi podlaga za nadaljnjo širitev Unije. Na spremembe po koncu hladne vojne je Evropska unija odgovorila s štirimi ukrepi. Prvič s širitvijo, potem z oblikovanjem skupnega monetarnega prostora, tretje z zagonom Lizbonske strategije in četrto z institucionalno reformo. Trije so bili nesporno uspešni, tako širitev, kot skupna evropska valuta, Lizbonska strategija, dočim četrti zamuja. Novo 18-mesečno obdobje bo zanj odločilno.

Kot sem omenil že v poročilu z junijskega Evropskega sveta vlada med državami članicami široko soglasje, da je Lizbonska pogodba pravi instrument za premik naprej. Zato bo Slovenija tudi nadalje podpirala nadaljevanje ratifikacijskih postopkov v tistih nekaj državah članicah, ki jih še niso zaključile.

Še naprej bomo spodbujali tudi širitveno politiko, ki je eden glavnih razvojnih katalizatorjev Evropske unije. Podpirali bomo nadaljnja pogajanja z obema obstoječima kandidatoma, pod pogojem seveda, da izpolnita vsa potrebna merila za članstvo. Tudi evropska perspektiva držav zahodnega Balkana ostaja zahvaljujoč slovenskemu predsedstvu visoko na dnevnem redu Evropske unije. Slovenija bo nadaljevala dosedanja prizadevanja, še posebej za pridobivanje datuma za začetek pogajanj z Makedonijo. Novim razvojnim smernicam primerno bomo podpirali pregled evropske kohezijske in kmetijske politike. V središču pozornosti bo tudi reforma evropskega proračuna, ob katerem se v Evropski uniji že več let krešejo mnenja. Slovenija si bo prizadevala za prestrukturiranje, ki bo omogočilo bolj ustrezno financiranje razvojno usmerjenih ciljev Evropske unije in zagotovilo vzdržnost javnih financ ob nadaljnjih širitvah.

Drugi steber - ukrepi Unije za dolgoročno kakovost življenja in varnost. Kljub vsebinskemu institucionalnemu in proračunskemu prilaganju aktualnim izzivom ostaja temeljni interes Evropske unije pravzaprav enak kot je bil pred 50 leti, le širše okoliščine so spremenile. Ta temeljni interes pa je zagotoviti varno in kakovostno življenje Evropejk in Evropejcev. Življenjski kakovosti in varnosti gre za dve plati iz tega cilja, ki se izjemno krepita. Evropski odgovor nanju je zasidran predvsem v Lizbonski strategiji in svežnju ukrepov na področju pravosodja in notranjih zadev.

Bodoči Lizbonski strategiji bo naslednjih 18 mesecev posvečenih izvajanju in poglobitvi reform, ki so zajete v njenem marca zagnanem drugem triletnem ciklu. Nove smernice, ki smo jih potrdili marca letos opredeljujejo tudi smer reform za Slovenijo. Na nedavnem obisku Evropske komisije smo bili deležni veliko priznanj glede: prvič, zmanjševanja administrativnih ovir, drugič, priprav podpornega okolja za mala in srednja velika ter tretjič, vključevanja zainteresiranih strani v pripravo reform. V prihodnje bo treba več pozornosti posvetiti vzdržnosti javnih financ in reformi politik na trgu dela, predvsem ko gre za vključevanje mladih in za tako imenovano prožno varnost. Tradicionalni štirje stebri Lizbonske strategije tudi v tem 18 mesečnem obdobju ostajajo isti.

Gre za spodbujanje inovativnosti in ustvarjalnosti, za spodbujanje podjetnosti, za skrb za ljudi in za skrb za okolje. Še posebej si bomo prizadevali za nadaljevanje procesov in programov, na katerih smo gradili, kot predsedujoči v Evropski uniji. Z evropskimi partnerji bomo hkrati razmišljali tudi o nadaljevanju reformnega procesa po letu 2010, kot je to usmeritev nakazal marčevski Evropski svet. Skrbeli bomo za nemoten potek ljubljanskega procesa in izgradnje evropskega raziskovalnega prostora. Peta svoboščina mora v tem času vse bolj postati realnost. Ni sprejemljivo, da samo 3 odstotke udeleženi pri raziskavah in razvoju deluje tudi izven nacionalnih meja in da veliko koristnih inovacij ne dočaka pretvorbe v tržni proizvod. Prizadevali si bomo, da v raziskovalne programe Evropske unije pritegnemo privatni sektor, tako mala in srednja, kot tudi multinacionalna podjetja, ki v veliki večini primerov posredujejo najnaprednejše znanje. V tem okviru podpiramo programe, ki vzpostavljajo javno-zasebna partnerstva, pa tudi skupne tehnološke pobude in Evropski tehnološki inštitut.

Na področju raziskav in razvoja bo Slovenija spodbujala tudi izobraževalni vidik. Za več inovativnosti in ustvarjalnosti si bomo prizadevali v okviru strateškega programa Evropske unije na področju izobraževanja in usposabljanja. Eden naših vodilnih interesov ostaja, kot že omenjeno tudi satelitsko-navigacijski projekt Galileo. Prizadevanja za pridobitev sedeža nadzornega organa so v poteku, vodi jih v ta namen oblikovana delovna skupina.

Mala in srednja podjetja bodo še naprej visoko na dnevnem redu. Podpirali bomo sprejetje aktov, ki ustvarjajo zanje ugodno podjetniško klimo, tudi za mala podjetja, pobuda za bolj oblikovane predpisa, varstvo pravic intelektualne lastnine in razvoj vodilnih trgov. Hkrati bomo strmeli za čimprejšnjo izgradnjo notranje trga. Čas je, da v Evropski uniji prostor zaokrožijo tudi storitve, saj predstavljajo 75 odstotkov bruto domačega proizvoda Evropske unije in zaposlujejo 70 odstotkov delovne sile.

Na področju socialnih zadev bomo sodelovali v razpravi o prenovljeni socialni agendi, ki jo je 2. julija predstavila Evropska komisija. Prizadevali si bomo za varen, a prožen trg dela in za uravnoteženo rešitev v zakonodajnem predlogu o pravicah bolnikov v čezmejnem varstvu.

V boju proti podnebnim spremembam ostaja naš cilj jasen. Sprejeti dogovor o energetske podnebnem svežnju med Svetom Evropske unije in Evropskim parlamentom, najkasneje do aprila naslednje leto. Na svetovni ravni, pa decembra v Kopenhagenu še sporazum o postkjotskem režimu. Ključna bosta tudi sprejetje dogovora o notranjem trgu s plinom in elektriko ter proučitev zanesljivosti oskrbe z energijo v drugem strateškem pregledu energetike.

Vse bolj intenzivno odpiranje Evropske unije v svet, bo zahtevalo tudi okrepljene varnostne ukrepe, ki pa ne bodo vodili v protekcionizmu. Podpiramo priprave Evropske unije na naslednjo večletno strategijo za vzpostavitev svobode, varnosti in pravice. Ob tem bomo posebej aktivni pri izvajanju ukrepov haaškega programa in pri pripravah na razvoj informacijskega sistema druge generacije.

Tretji steber 18-mesečnega programa je dejavna vloga Evropske unije v globalnem svetu. V 21. stoletju postaja svet vedno bolj zgoščen in soodvisen. Medtem ko je svetovno prebivalstvo potrebovalo na milijone let, da je leta 1840 doseglo prvo milijardo, je po ocenah OZN za drugo potrebovalo le še 123 let, za tretjo 33, za četrto 14, za peto 13 in za šesto 12. Kljub sorazmerni upočasnitvi demografske rasti, nas bo do leta 2050 na planetu predvidoma že 9 milijard. Temu primerno mora Evropska unija povečati svoje aktivnosti in solidarnost navzven, če želi ohraniti kakovost in varnost življenja navznoter. Pri tem ne gre zgolj za upoštevanje specifičnih interesov naših svetovnih partnerjev, gre za določitev in zagovarjanje splošnega interesa, obvarovanje ljudi pred revščino, terorizmom in posledicam podnebnih sprememb. Slovenija se bo v znanih odnosih Evropske unije prednostno usmerila v krepitev evropske sosedске politike na podlagi novih pobud unije za Sredozemlje in sodnega partnerstva.

Ključnega pomena bodo tudi pogajanja z Rusko federacijo o novem partnerskem sporazumu, kjer imamo sami velike zasluge za preboj. Podpirali bomo nadaljnjo krepitev evropskih partnerstev z ZZZ, Japonsko, Kitajsko, Indijo, ASN-om in latinsko-ameriškimi državami, reševanje krize na Bližnjem Vzhodu in poglobljeno sodelovanje z mednarodnimi organizacijami. Zavzemali se bomo za nadaljnji razvoj evropske varnosti in obrambne politike, za večjo skladnost razvojnih politik in za postopno liberalizacijo svetovne trgovine.

Na podlagi teh naštetih ključnih usmeritev, so v prilogi k deklaraciji opredeljene tudi prednostne naloge za delo v Svetu Evropske unije. Gre za dodelana stališča Slovenije do posameznih predlogov, ki se nahajajo v treh temeljnih evropskih dokumentih v 18-mesečnem programu predsedovanja Francije, Češke in Švedske, ki predstavljajo aktualni trio, v zakonodajnem delovnem programu komisije za leto 2008 in letni strategiji politik za leto 2009. Predlagana stališča tvorijo širši okvir, znotraj katerega bomo lahko ob vsakodnevnem delu v institucijah Evropske unije začrtali specifične poudarke. Potrditev deklaracije in prednostnih nalog je nujen korak na poti k našemu poglobljenemu cilju pri tem delovanju, torej jasni, pregledni in enotni politiki na področju evropskih zadev, razumljivi in učinkoviti tako za širšo slovensko kot tudi za evropsko javnost. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA SAŠO PEČE: Hvala lepa tudi vam.